شۆڕشی کۆمەڵە لاوەکی هەوڵێر ئاکامی زاڵی چ سیاسەتێکە..!؟ … موزەفەر عەبدوڵا

لە ڕۆژەکانی سەرهتای ئەم هەفتەیەوە دیمەنی وەشاندنی شەقو مست و پەلاماردانی پە ڕەقو تۆپێیی وگیانی تۆپ سەندنەوەی دەندانەی کۆمەڵێک لاو لەناو جەرگەی بازاڕی شاری هەولێر، کە هیچ کەس نەیدەتوانی بڕیان پێبگرێت، وەک هەورە تریشە لە ڕۆژگای تەڕەکانی پێیوندی یە کۆمەڵایەتی یەکان ،و پاشان دڕزگاکانی ڕاگەیاندنی لەسەر ئاستی ناوخۆ، تەنانەت دەرەوەش بەاو بووە.
ئەم دیمەنەش بوە مایەی نوسینی هەزاران کەمنت و ووتار، بە چەپو ڕاستدا ،کە بە داخەوە بە زەری بەنزینیان دەکرد بەسەر ئاگری ئەم شۆڕشی لاواندەاو، گیانی نەتەوەپەرستی و فاشستیان زیاتر خۆشدەکرد .
بۆیە هەم دیمەنەکەو هەم هەوەستگیری یەکان پەویستە بمانخاتە بەردەم پرسیاری ئەوەی ئاخۆ چ سیاسەتو کەلتورێک زاڵە بەسەر ئەم کەمەگایە دا کە وا دەکات کۆمەڵێک لاوی زانکۆ کە بە گۆشت هاتون لەگەڵ کۆمەڵێک لاوی تر بکەونە ئەم شۆڕشە پە ڕەقو تۆپ سەندنەوە دەندانەویە لە یەکتر ؟
بە زیاتر ڕۆشنکردنەوەی ناوەڕۆکی ئەو سیاسەتو کەلتورەی کە لە پشت ئەم جەرە شۆانەویەو زاڵە بەسەر کەمەگادا لە ئاستی کوردستان و عەراقو تەنانەت ناوچەکەو جیهانیش ،وا پەویست دەکات ئاماژە بە کۆمەڵێک بەڵگەو فاکتی زیندوی واقعی دەورانی دەیکانی پەش ئاوگۆڕە گەورە جیهانی و ناوچەیی یەکانی سەرهتای نەوتەکان بکەین کە بوە هەی زیاتر قوکردنەوەو کۆمەلایەتی کردنەوەو ڕەسمیەت دان بەم سیاستو نەزەی قەومپەرستانەو خیلەکیانەو هاوکات ئاینی و تایەفی یانە کە کاریگەری یەکانی لەم دوو دەیە زیاتر لەم ووهاتانەی وەک عیراق دیارترو کاریگەرترە.
بەگومان هەرکەسێک ئاوڕێک بداتەوە لە تەواوی دەیەکانی پەش نەوتەکان سەرهەای بونی ڕژمکی فاشی قەومی وەک بەعس ،چ لە عەراق یاخود زەر ناوچەی تری دونیا ،هاوکات بونی ستەمی قەومی وچینایەتی هەمەلایەنیە لەوەتەی دەوڵەتی عیراق و ئەم ووهاتانەی تر لەسەر بنەمای قەومی و ئیسلامی ناسنامەی بە دانراوە لە نزیک بە سەد ساڵی ڕابردوو ، بەڵام بەوا ناکەم لەهەمو شارەکانی عەراقو ووهاتانی تر، چەند دیمەنەکی ئاوا شۆڕەی پە ڕەقو قینەی قەومپەرستانەمان بەرچاو

کوتبت. ژمی فاشی بعسی قومی دساتا قومی یا عرب ی یکانی پش ئویش ،و همو هاوشوکانی لا وواتانی تریش سرای همو هوکیان با دروست کردنی قو قینی قومی تانات لا لاین دامودزگا جاسوسی یا سرکوتگرکانیشیانو بام هر نیان توانی ئو ئاس و ئامانج سیاسی یان بکن بیروباورو کلتورو نریتی باوی کمایتی.

ئو کاتا خکی کوردستان، با تایبت لاوان ،برشتنایا با همو شارکانی عراق و خکی شارکانی ئویش بهاتنایا با کوردستان قد شایدی دیمنکی خ با خی ئاوای لاوان ندبوین کا ئستا لم چند سا لا شارکانی کوردستانو عیراق چندین دیمنی وامان برچاوکوتو.

لا کاتکدا ژم با چندین شیواز هوی ددا تانات جلو برگ و زمانی کوردی …هتد قدغو برو نمان برت ،لا پا سیاستی بفرمی ناسینی حوکمی زاتی . و لا بازگکانی ژم شو گیچیشیان با خکی کورد دکرد ،بام هرگیز لا لاین خکی ئاسایی یو توشی سوکایتی و شو لدانی ئو دیمنی شاری هولر ندهاتی.

باشترین نمونش چیرکا ئفسانا ئاساکانی زگار کردنی خکانکی ئنفالا کا چن خکی ئاسایی شارکانی باشوری عراق ،با تایبتی ناوچی عرعر، کا ببو گشاری ئنفالکان هاوکاری یان کردون و زگایان کردون لمرگ، تانات هتا کوردستانیش هناویاننتو سرای مترسی گیانی ئو کارش بیان.

با لا عراقو ناوچکا بگوزرین، کا ژمی قومی فاشی وک بعس لسر کار بوو هوی قاچنی کردنی خکی کوردستانی داو، ئاویک لا وواتانی تری ئمریکاو ئوروپا ،با تایبتی یکتی سڤیتو بلکی بناو سوسیالیستی، بدینو ،سرای برتسک کردنوو تانات نبونی ئازادی سیاسی و کخراویی ،بام نک هر قس لسر ناککی قومی و ستمی قومی نبوو بکو هر کس تماشای میدیای ئو دورانی بکردایا بی دردکوت چن چنی بیرو نریتو ناسنامی ئینسانی بتا دیاردیکی باوی ئو کمگایان.هر کس ئازادان دیتوانی با زمانی دایکی و هر شتکی تر کا بروای پی بوو بکاری بنت.استا جیاوازیوچوسانوی چینایتی و هژاری و بکاری هر هبو بام نزعی قومی نک هر دیاردیکی کمایتی و سیاسی نبو بکو نزعیکی فردیش نبوو بم رادیا.قس کردن با هر زمانک و پیو کردنی هر دابونریتک وک جلوبرگو ئم شتان وک شتو دیاردیکی ئاسایی کمایتی چاوی لدکرا.

جا کاتێک واقعی هەمو دەیەکانی پێش نەوەدەکان لە ئاستی عیراق و دونیا بەراورد دەکەین لەگەڵ ئەم دوو سێ دەیەیە ،سەرەڕای پەوپاگەندەی دیموکراسی و مافی مرۆڤ و گۆشەی زانستو تەکنەلۆژیاو، بە گوند بونی جیهانو، پەویستی کەم بونەوەو تەنانەت نەمانی جیاوازی یە قەومیو خەڵکیو دینیوتایەفیو ئەتنیکیو رەگەزییەکان ..هتد، ئاسمان و ئاسمان جیاوازی لەنێوان ئەو دەورانەو ئەم دەورانە هەیە.
بەیە هەمو کەسێک ئەگەر یەک زەڕەیە لە هوانگەیەکی ئینسانی یەوە بیر بکاتەوە، بە تایبەتی نەوەی پیش نەوەتەکان ،هەقەتی بپرسێت باشە هەکاری ئەم جۆرە شەڕانەی نێوان ئەم لاوە کوردزمان و عەرەبزمانانە چی یە؟!
دنیام ئەگەر ،وەک وتم ،زرەیەک لە هوانگەو ناسنامەی مرۆڤانەوە بیر بکاتەوەو دەمارگیری نەتەوەیی و خەڵکی دەرگای میشک و هەستو هەشی کەم نەدابێت دەگات بەو ئاکامەی کە بەڵێ ئەمە ئاکامی زاڵی ئاسۆو ئامانجی فکری و سیاسی قەومپەرستانەیە وەک ناسنامەیەکی فەرمی لەهەمو جومگەکانی دەسەڵات لەسەرەوە بە خوارەوە. یانی لە پەرلەمان و حکومەت و سەرکایەتی کەمارەوە هەتا دامودەزگاکانی خوارەوە.
ئەم ئاکامی ئەو دابەشکردنە قەومی و دینی و تایەفی یە فاسدی یە کە سەرێک کەمار دەکات بە بەشی کوردو سونەو، پاشان پشکی یەکێتی ناوچەی سۆز .
هاوکات ٣ جەگرەکەشی لەسەر بنەمای قەومی و دینی بە دیاری دەکریت. هەروەها سەرکەی پەرلەمان و حکومەتو جەگرەکانیشی پشکی عەرەبی شیعەو سونەیە . جا ئەم دابەش بونە قەومی و خەڵکی و دینی و تایەفی یە دەتە وەزارەتکانو ،تا بەڕێوەبەرکانی هەمو دامودەزگاکان.ئیتر بەم شێوەیە ئەمە دەبێتە سیاسەتو نەریت و کەلتورێکی کەمایەتی. دوای چەند دەیەیەک دەبێتە هەی سەرهەڵدانی هەژانەی ئەم جۆرە شەڕو خوێن ڕشتنەی ئەم لاوانە لەناو جۆرگەی هەمو شارو گەڕەکانیش .هەبێت هەر ئەم دابەشکاری یە فاسدانەیە خەی لە خەیدا ناوەڕێکی هەبێزاردنی پەرلەمان و حکومەتی هەبێزیردراو و دیموکراسی یەکان بەدرۆ دەخاتەوە ئیتر مانایەکی واقعی نامێنێت.
جا ئەو کاتە لە باشترین حاڵەدا سەرانی دەسەڵات هەروەک بەرپرسی ئاسایشی هەولێر بیانێکی ناوەڕێک بەتاڵ دەردەکاتو دەڵێت ئەو شەڕە هواوەکی نەخوازراو خەبەخەی ئاسایی کەمەڕێک لاوی خوێن گەرم بوە.وە بەهەی ئەوەی لاوە عەرەبەکان وتویانە ئەمە حەشیدن و سوکایەتیان بە خەڵکی کورد کردوە ،بۆیە لاوە کوردە خوێن گەرمەکانیش قەبوڵیان نەکردوە لە کاتێکدا هەردو لای شەڕەکە کە ئەو لاوانێن قوربانی ئەو

سیاسەتە زاڵەی دەسەڵاتدارانن لە ئاستی عیراقو کوردستاندا.
دیارە ئەمەش هەم بە شاردنەوەی ناوەڕۆکی ئەو سیاستە قەومی فاشی یانەیە کە زاڵە بەسەر عیراقو کوردستاندا،هەم بە دەدانەوەی دەسەڵاتدارە هاوبیرو سیاستە قەومی یە هاوپەیمانەکانیانە .
بەڵام گومان لەوەدانی یە کە تا ئەو جێگایەی ئەم سیاستو نەریتە باڵادەست بێت لەسەر ئاستی عێراق و کوردستانو ناوەڕۆکی فەرمی دەوڵەت بێت، بە تایبەت لەئاستی هەر ٣ دامەزراوەکەی بەناو پەرلەمانو حکومەتو سەرکایەتی کەمار، کە شێوە بەتەوە بە خوارە، ئەوە ئەو دیمەنی شێوە پێکدادانە قەومی یە پڕ ەقو توندیە هەر دەبێت و لەپڕرسەندا دەبێت.
بەیە ئەگەر بڕی ئازادیخوازی و یەکسانیخوازی و ئینساندۆستی دەیەوێت ئەم دیمەنی شێوە قەومی و خەڵکی و دینی و تایفیانە نەمێنێت پێویستە کەتایی بەم جۆرە دەسەڵاتە بهێنرێت کە ئەم ناوەڕۆکەی هەیە .وە لە جێگایدا دەوڵەتو حکومەتێک بەهەمو دامەزراوەکانی یەوە دامەزرێت کە هیچ ناسنامەیەکی قەومی و دینی نەبێت ،و تەواو عەلمانی و هاوچەرخی ئینسانی بێت. وە هەمو هاووڵاتیانی بە جیا لەوەی زمان و ڕەنگو بیروباوەری سیاسی و ئایینی چی یە وەک ئینسان بیناسێنێت و ناسنامەی پێبدات.وە هەر ئەم بارودۆخەش لەسەر ئاستی سیاسی و کەمڵایەتی عیراق وای کردوە پێکەوە ژیانی مرۆڤ کورد زمانو عەرەبزمانەکان زۆر ئاڵوزوسەخت بێت و ناچار بین داوای جیابونەوەی کوردستان و پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆی عەلمانی- سکویلار- و هاوچەر ،کە هەمو دانیشتوانەکەی لەسەر بنەمای ئینسانی و هاووڵاتی یەکسانی بناسێنێت، بە دور لە ناسنامەی قەومیو دینیو تایفیو ڕەگەزیو ..هتد.

٢٠١٨-٢-١٨